

שמי: _____

שאלון חיפוי ההלכה - סעודה וגרקות

גרקות ראשונות ואחרונות

שאלה 1

לפניכם ברכות. סמנו רק את הברכות שהן שייכות ל'ברכות הנהנין':

1. "ברוך אתה.. אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר של שבת קודש"
2. "ברוך אתה.. המוציא לחם מן הארץ"
3. "ברוך אתה... עושה מעשה בראשית"
4. "ברוך אתה... בורא מיני בשמים"

שאלה 2

סמנו נכון או לא נכון. ענו על ארבע מתוך שש:

1. ברכה ראשונה מברכים רק אם רוצים לאכול כזית מהמאכל. נכון / לא נכון
2. ברכה אחרונה מברכים רק אם אכל 'כזית'. נכון / לא נכון
3. כאשר מברכים על מאכל - צריך להחזיק אותו ביד ימין בשעת הברכה. נכון / לא נכון
4. אם טועמים אוכל, כדי לדעת אם צריך מלח - בכל מקרה צריך לברך. נכון / לא נכון
5. אם שותה מיץ כדי לבלוע כדור - לא צריך לברך. נכון / לא נכון
6. אם שכח לברך על משקה, יפלוט אותו, ויברך על מה שנשאר לו או על משקה אחר. נכון / לא נכון

שאלה 3

התאימו בין האוכל לברכה האחרונה המתאימה לו:

- תמר
- תפוח
- ביצה
- עוגה
- דג
- עגבניה
- ענבים
- פסטה
- מלפפון
- יין
- ברכת מעין שלוש
- ברכת בורא נפשות

שאלה 4

משפחת כהן ישבה ביער ואכלה. דיני שמחה שיש פלחי אבטיח בקופסא. היא מחבבת מאוד אבטיח, ותכננה לאכול כמה פלחי אבטיח. היא אחזה בידה פלח אבטיח, ברכה "בורא פרי האדמה", ולאחר שסיימה לברך, האבטיח נפל על החול והתלכלך.

א. כאשר הפרי נפל מהיד ונהיה לא ראוי לאכילה. באיזה מקרה **לא** חייבים לחזור ולברך שנית על פרי אחר שלוקחים? סמנו את התשובות הנכונות:

1. בכל מקרה אם אוכל מאותו סוג של הפרי שברך עליו- גם אם הפרי לא היה לפניו בשעת הברכה.
2. אם בשעת הברכה היה לפניו עוד מאותו סוג של פרי וחשב לאכול ממנו עוד.
3. אם בשעת הברכה רצה לאכול רק מהפרי שברך עליו, ולא רצה לאכול עוד.
4. לפי הספרדים, אם בשעת הברכה חשב לאכול עוד, אפילו שהפרי הנוסף לא היה לפניו.
5. לפי הספרדים, בכל מקרה. גם אם הפרי לא היה לפניו בשעת הברכה.
6. לפי הספרדים, אם היה לפניו מאותו הפרי, אפילו שלא חשב לאכול עוד.

ב. מה דיני יכולה לעשות? בחרו את התשובה הנכונה.

1. לקחת אבטיח אחר מהקופסא ולאכול- בלי לברך.
2. לקחת אבטיח אחר מהקופסא ולאכול- חייבת לברך שוב.
3. לאכול את האבטיח המלוכלך, כי היא בירכה עליו.
4. לקחת מאכל אחר שיש לו ברכה שונה, למשל עוגה, ולאכול במקום האבטיח.

ג. נמקו את התשובה שבחרתם:

שאלה 5

א. השלימו את הברכה הבאה ללא סידור:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱ-לֹהֵי-ינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
על הָעֵץ	על _____	על הָ _____
וְעַל _____	וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן	וְעַל הָ _____

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה _____ לְאֲבוֹתֵינוּ לְאֹכֹל
מִפְּרִיָּהּ וּלְשִׁבּוּעַ מְטוֹבָה. רַחֵם נָא ה' אֱ-לֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ _____
וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכֶּנֶת כְּבוֹדָךְ. וְעַל _____ . וּבִנְיָה יְרוּשָׁלַּיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה
בְּיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ _____ . וְשִׁמְחֵנוּ _____ וּנְבָרְכֶךָ _____
כִּי אַתָּה ה' _____ לְכָל וְנוֹדָה לָךְ עַל _____

על פירות משבעת המינים	על היין	על חמשת מיני דגן
_____ . בְּרוּךְ אַתָּה ה', הָאֶרֶץ וְעַל _____ .	_____ . בְּרוּךְ אַתָּה ה', וְעַל _____ .	_____ . עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמַּחְיָה.

ב. למה ברכה זו נקראת ברכה "מעין שלוש"?

1. כי היא נאמרת לאחר אכילת אחד משלושה סוגים של מאכלים.
2. כי היא כוללת בקצרה שלוש ברכות של ברכת המזון.
3. כי היא נאמרת לאחר שאוכלים שלושה מאכלים ביחד.
4. כי תיקנו אותה שלושת האבות.

נאילת ידיים וברכת המזון

שאלה 6

הלכות והליכות חלק א, הלכות תפילה פרק יג הקדמה:

בַּתּוֹרָה מְזַכֶּרֶת בְּרָכָה אֶחָת בְּלֵבֶד - בְּרִכַּת הַמִּזּוֹן, בָּהּ הָאָדָם נִצְטָוָה לְבָרֵךְ אֶת ה' לְאַחַר שֶׁאָכַל מִזּוֹן וְשָׁבַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְאָכַלְתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דְּבָרִים ח, י).

א. מתחו קו תחת הפסוק המופיע בהלכה.

ב. מהו מקור הפסוק? חומש _____ פרק _____ פסוק _____

ג. לפי מה ידעתם מה הפסוק? כתבו לפחות שני סימנים

ד. איזו מצווה לומדים מפסוק זה? _____

שאלה 7

סמנו בצד כל משפט נכון / לא נכון:

1. ברכת המזון וגם מצוות נטילת ידיים - מצוות מהתורה. נכון / לא נכון
2. ברכת המזון היא מצוות דאורייתא. נכון / לא נכון
3. מצוות נטילת ידיים לפני אכילת לחם היא מדרבנן. נכון / לא נכון
4. למצוות נטילת ידיים יש מקור בתורה. נכון / לא נכון
5. למצוות ברכת המזון יש מקור בתורה. נכון / לא נכון
6. מצוות מדאורייתא חשוב לקיים, ומצוות דרבנן לא מוכרחים לקיים.. נכון / לא נכון

קראו את ההלכות וענו על השאלות שאחריהן:

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק ו, יא:

יא. אם אכל כַּזֵּית פת או יותר - צריך לְבָרֵךְ בְּרִכַּת הַמָּזוֹן. (סעיף ה)

הלכות והליכות חלק ב, הלכות סעודה וברכות פרק ב, א-ב

א. הרוצה לאכל לחם שִׁמְבְּרִים עָלָיו 'הַמוֹצֵיא', אִפְלוּ מֵעַט, צריך לטל קֶדֶם

אֶת יָדָיו. (סעיף א)

ב. אולם אֶת בְּרִכַּת 'עַל נְטִילַת יָדַי' מְבַרֵּךְ רק אם בִּדְעָתוֹ לֶאֱכֹל לֶחֶם בְּשִׁעוֹר

(= בְּגִדְל) כַּפִּיצָה או יותר. (סעיף א)

שאלה 8

סמנו נכון או לא נכון בקשר למושגים: 'כזית', 'כביצה': ענו על 6 מתוך 8

1. 'כזית' זה שיעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אוכל. נכון / לא נכון

2. 'כביצה' זה שיעור (כמות) בהלכה הקשור למשקה. נכון / לא נכון

3. 'כביצה' זה שיעור (כמות) בהלכה המציין כמות של אוכל. נכון / לא נכון

4. הכמות 'כזית' גדולה יותר מהכמות 'כביצה'. נכון / לא נכון

5. הכמות 'כביצה' גדולה יותר מהכמות 'כזית'. נכון / לא נכון

6. 'כזית' ו'כביצה' - כמויות שקבעו חכמים שדומים למאכלים שהיו בזמן שלהם. נכון / לא נכון

7. בהלכה כתוב 'כזית', 'כביצה', כי רוצים לומר שהם מאכלים שנאכלים עם לחם. נכון / לא נכון

8. בהלכה כתוב 'כזית' / 'כביצה' - כי רוצים לומר מה הכמות של הלחם. נכון / לא נכון

שאלה 9

א. השלימו את התרשים לפי סעיף ב':

המקרה:

הדין:

ב. השלימו את המשפטים לפי ההלכה:

1. צריך לאכול לפחות _____ לחם כדי שיהיה אפשר לברך ברכת המזון.

2. כדי ליטול ידיים צריך לאכול לחם בכמות _____.

3. צריך לאכול לפחות _____ לחם כדי ליטול ידיים בברכה.

שאלה 10

חני נטלה ידיים כראוי, ברכה "על נטילת ידיים", ואחר כך ברכה המוציאה ונגסה בכריך. לצערה, גילתה, שהחליפה את הכריך עם אחותה, והיא ממש לא מחבבת את הכריך. "אשאר רעבה, אבל את הכריך אני לא מסוגלת לאכול!" אמרה.

א. חברתה, רחלי, אמרה לה: "אם לא תאכלי את הכריך יצא שברכת 'ברכה לבטלה'!" מדוע? בחרו בתשובה הנכונה:

1. כאשר אוכלים קצת לחם, נוטלים ידיים, ולא מברכים "על נטילת ידיים".
2. אם אוכלים לחם בכמות מועטה - לא נוטלים ידיים.
3. אם אוכלים לחם בכמות מועטה, לא מברכים ברכת 'המוציא לחם'.
4. אסור לאכול לחם בכמות מועטה.

ב. חברתה מירי הוסיפה שיש לה בעיה גם עם ברכת המזון. האם מירי צודקת?

- הקיפו את התשובה הנכונה: כן/לא

- בחרו את הנימוקים המתאימים.

1. היא לא יכולה לברך ברכת המזון אם רק נגסה בכריך.
2. היא יכולה לברך ברכת המזון בכל מקרה.
3. מברכים ברכת המזון רק אם אכלו לפחות "כזית" - פרוסת לחם.
4. מברכים ברכת המזון על כל כמות של לחם- העיקר שטעמו מהלחם.

הלכות סעודה

שאלה 11

לפניכם הלכות והתנהגויות בשעת סעודה. חלק מהמשפטים הם הלכות, וחלק לא.

סמנו רק את ההלכות. **8 מתוך 10**

1. אם רואים מאכל על הארץ צריך להרים אותו.
2. יש להיזהר לא לזרוק פירורי לחם במקום שדורכים עליו.
3. לא לתת לחברו לשתות שארית מהכוס ששתה.
4. יש לכבד את הגדול שייקח תחילה מהאוכל.
5. לא לבקש אוכל עד שיציעו לו.
6. לא לאכול עם הידיים.
7. לאכול על שולחן נקי ומכוסה.
8. לאכול בישיבה.
9. יש לנגב את פיו במפית.
10. לא להסתכל בפניו של האוכל או השותה.

הלכה באהב אושי...

שאלה 12

מצליחה בדרך כלל	משתדלת. מצליחה לפעמים	צריכה להשתדל יותר	סמנו ✓ במקום המתאים לכם:
			א. מקפידה לומר ברכות בכוונה מילה במילה.
			ב. לפני שאני מברכת אני יודעת מהי הברכה.
			ג. משתדלת לומר ברכות בקול.
			ד. משתדלת לענות אמן על ברכה שאני שומעת.
			ה. מקפידה לומר תמיד ברכה אחרונה (על המחיה או בורא נפשות)
			ו. נוטלת ידיים לפני אכילת לחם, גם אם אני צריכה להתאמץ בשביל להשיג מים.
			ז. נוטלת ידיים בהידור עם מגבת.
			ח. אומרת ברכת המזון בישיבה ובכוונה מתוך הסידור

שאלה 13

ברכות בכוונה לפני האוכל זה ממש חשוב.... בחרו את ההיגד שמתאים לכם.

- א.** אני מתחברת, ומברכת תמיד במתינות מילה במילה ובשמחה.
- ב.** אני מברכת אבל אומרת את הברכה במהירות שיא, כי אני כבר רוצה לאכול...
- ג.** קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה לפני האוכל...לפעמים שוכחת.

שאלה 14

ברכות בכוונה אחרי האוכל זה ממש חשוב... בחרו את ההיגד שמתאים לכם:

- א.** אני מתחברת, ומברכת תמיד במתינות מילה במילה בשמחה.
- ב.** אני מברכת, אבל אומרת את הברכה במהירות שיא, כדי לגמור
- ג.** קשה לי לזכור תמיד לומר ברכה אחרונה...לפעמים שוכחת.

שאלה 15

בשנה זו נלמד בע"ה הלכות ברכות וסעודה.
מה ייתן לכם כח ויעזור לכם לומר ברכות, ליטול ידיים לסעודה כראוי וכד' (יכולים לבחור כמה דברים).

- א. להבין את מה שאני מברכת.
- ב. סיפורים ופעילויות שיחברו אותי לברכות.
- ג. להבין יותר למה הברכות עוזרות לי, ולמה הן כל כך חשובות.
- ד. מבצעים כיתתיים ואישיים, שידרבנו אותי.
- ה. ללמוד הלכות, שאדע ואבין מה מותר ומה צריך לעשות בזמן הברכה. איך לברך.
- ו. משהו אחר _____

שאלה 16

א. כתבו מה הייתם רוצים לשדרג/ לשפר בברכות שלכם?

ב. מה יעזור לכם לעשות זאת? בחרו את הסעיף המתאים משאלה קודמת או חשבו על רעיון אחר.

שאלה 17

האם את אוהבת את שיעורי ההלכה בכיתה?

א. לא כל כך

ב. לפעמים

ג. מאוד

הסבירי מדוע
